

Värmlands Anor

2014:4

December 2014 Medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening Årgång 31

IOGT Logen 1120 Olof Trätälja i Säffle samlade i ordenshuset för fotografering någon gång på 30-talet. Ungdomarna på golvet tillhörde IOGT Scoutkår 63 Idoga krafter.

Vad gjorde dina anor på sin fritid? Svaret hittar du kanske i de akter som finns på Föreningsarkivet.

Värmlandsanor

Författarna ansvarar för riktigheten i artiklar. Citera gärna VärmlandsAnor, men glöm inte att ange källa. Eftertryck av texter endast med författarens tillåtelse. Redaktionen förbehåller sig rätt att redigera insända bidrag.

ISSN 1400-1047

Upplaga 1700 ex, 4 ggr/år

Ansvarig utgivare

Göran Dour, Karlstad

Redaktör

Åke Hörnvist, Lagmansvägen 10, 663 41 Hammarö

Tel 054-52 54 43 redaktor@varmlandsrotter.se

Layout

Kerstin Osterman, KEOZ, Karlstad

Tryck

City Tryck i Karlstad AB

Föreningsfakta

Föreningen bildades 1983 och har till ändamål att stödja och stimulera intresset för släkt- och hembygdsforskning i Värmland och förena dem som delar detta intresse.

Föreningens adress

c/o Göran Dour, Järnvägsgränd 12, 652 25 Karlstad

Organisationsnummer 873201-6897

Medlemsfrågor

Thore Jansson: medlem@varmlandsrotter.se

Medlemsavgift

Medlemsavgiften är 150 kr för ordinarie medlem och 50 kr för familjemedlem (2014) till svenskt postgiro 46 96 60-5. Medlemmar i Norge betalar 140 norska kronor + porto 50 norska kronor till norskt postgiro 7877 08 16652.

Hemsida och e-mail

www.varmlandsrotter.se

e-mail vsf@varmlandsrotter.se

Föreningens styrelse

Ordförande Göran Dour,

Järnvägsgränd 12, 652 25 Karlstad Tel. 054-15 27 24

Vice ordförande Eva Lejrin,

Orrholmsgatan 3, 652 15 Karlstad Tel. 054-202 21 76

Sekreterare Gunnar Jonsson,

Älvhagsgatan 25, 661 40 Säffle. Tel. 0533-105 59

Kassör Thore Jansson,

Västra Ingersby 101, 686 94 Rottneros Tel. 0565-602 23

Ledamöter

Anita Dagmarsdotter,

Horsensgatan 66, 654 67 Karlstad Tel. 054-83 08 87

Lars-Göran Jansson

Ingalills väg 10, 656 38 Karlstad Tel. 054-83 75 81

Anneli Johannesson,

Snoavägen 4, 663 34 Hammarö Tel. 054-52 13 86

Ann-Greth Carlsson

Gyllenflyktsvägen, 663 33 Skoghäll Tel. 054-51 78 30

Monica Lööf

Floravägen 24, 663 33 Skoghäll Tel. 054 51 73 10

Lars-Åke Salling

Kroppkärrsvägen 97, 654 61 Karlstad Tel. 054-83 57 52

INNEHÅLL

- 3 **Upp ur arkivens gömmor**
Åke Hörnvist
- 9 **Välinge - en värmländsk sätesgård med anor**
Roland Kihlstadius
- 14 **En smed från Norra Råda**
Moa Jonsson
- 15 **Ordföranden har ordet**
- 16 **Studieresa till Riksarkivet**
Gunnel Larsson
- 17 **Arkivens dag**
Åke Hörnvist
- 18 **I tacksamt minne - Nedslag i en släkts seglats (recension)**
- 19 **Nya medlemmar**
- 19 **Efterlysta anor**
- 20 **Ur andra medlemsblad**
- 21 **Antavla nr 189**
- 22 **Outtagna vinster mässkatalogen**
- 23 **Antavla nr 190**
- 24 **Vinterns program 2014**

Redaktörens ruta

I föregående nummer informerade jag om att inflödet av artiklar varit klen. Tyvärr har det inte skett någon förbättring under hösten. Därför har jag varit tvungen att hämta något ur min egen fatabur. Men för att kunna ta in något av min egen forskning, har jag tvingats göra avkall på en av tidningens publiceringsregler, att artiklarna måste ha en anknytning till Värmland.

Den text, som jag av denna anledning nu tagit med, handlar om min farfar Nils Wilkesson född 1677, hans levnadsöde och den tid han levde i. Den utgör ett avsnitt i en tänkt bok om min släkt på svärdssidan under 500 år. Och de tänkta läsarna är mina barn, barnbarn och närmaste släkt – utifall de har något intresse av historia och sin härkomst.

Manusstopp för 2015:1 är 2 februari 2015

Upp ur arkivens gömmor

Av Åke Hörnqvist

Nils Wilkesson 1677- 1756

Efter mer än 200 år bröt alltså vår släktgren upp ifrån Getingsta. Det kan därför finnas anledning att lite närmare orientera sig i den norra delen av Ångermanland, även kallad Nolaskog, d.v.s. den del av landskapet som ligger norr om Skuleskogen. Idag utgörs det området av Örnsköldsviks kommun men på 1700-talet bestod det av sex socknar, Nätra, Sidensjö, Anundsjö, Själevad, Arnäs och Grundsunda. Under det efterföljande århundradet avsöndrades Gideå och Trehörningsjö ifrån Arnäs och bildade egna församlingar.

Vid sekelskiftet 1600/1700 fanns det 10 byar i den del av Arnäs socken som senare kom att bilda Gideå socken. Av dessa 10 byar bestod 3 av bara en gård, 4 byar hade två gårdar och 3 hade tre eller flera gårdar. Störst var Västergissjö och det var dit Nils Wilkesson flyttade.

Bebyggelsen norr om nuvarande Örnsköldsviks stad framgår av karta 1.

Avståndet mellan Getingsta och den nya byn, Västergissjö, är bara drygt en mil så Nils var säkert väl förtrogen med de människor som bodde där. I mantalslängderna kan man till och med se att Nils far, Wilke, varit ägare till en av gårdarna ett par år på 1660-talet. Av någon anledning valde fadern dock att flytta tillbaka till Getingsta.

Varför Nils valde att flytta till Västergissjö är däremot lättare att gissa sig till. I mantalslängden för år 1700 finns han upptagen som en av de sex bönderna i byn. Tack vare en betalningstvist drygt 20 år senare, avseende ett fastighetsköp¹,

får jag reda på att Nils är målsman och styvfader till pigan Maria Eriksdotter och att hennes far hette Erik Björnsson. Han var född i byn och hade bildat eget hushåll 1696 och enligt födelseboken föddes Britta samma år. Men hennes far blev inte så gammal, han dog redan i januari 1698. Följande år är det hustrun som har intagit hans plats i mantalslängden. Jag tolkar hennes namn som Margitta. Enligt Kjell Norenus, som bedrivit omfattande släktforskning inom Gideå socken, hette hon Margareta – enligt nuvarande stavning av namnet. Längden talar också om att Margareta hade en dräng men redan året därpå är hennes namn borta. På hennes plats står nu Nils Wilkesson

och att gården består av man och hustru. Att Margaretas lilla dotter inte finns med, beror på att barn inte fördes in i mantalslängden förrän de fyllt 15 år. Min gissning är att den där drängen, som Margareta hade, var just Nils Wilkesson och att tycke hade uppstått. Han var ju då 22 år och jag kan mycket väl tänka mig, att hon var i ungefär samma ålder.

Men det kan finnas ytterligare en förklaring till att Nils sökte sig från fadershuset. Jag återkommer till den lite längre fram i texten.

Fastighetspriser och ödeläggelser

De nämnda domstolsprotokollen ger också en inblick i dåtidens

Karta 1

Topografisk karta XB nr 21, Krigsarkivet

Kartan är odaterad men av kännare daterad till sekelskiftet 1700/1800-talet. Detta utsnitt visar i huvudsak samtliga byar i dåtida Arnäs socken men framför allt visar den det mycket rudimentära vägnätet. Heldragen linje = kustvägen (idag E4:an) var 6 m bred. Tunn linje = sockenväg var 3,6 m bred och de prickade linjerna var gång- och ridvägar.

De i artikeln omnämnda byarna är inringade. Det samhälle som sedermera blev Örnsköldsviks stad anlades ca 50 år senare vid den vik, som ligger direkt öster om byn Ås i nedre kanten av kartan.

Fastighet ^A	Ödelagd	Anläggningsår ^B	Storlek	Jordnatur ^C
1	Aldrig	1535	8 seland	2 skattejord 6 kronojord
2	1677-80, 1717-19	1535	4 seland	4 skattejord
3	1710-13	1535	2 seland	2 skattejord
4	1676-90, 1718-20	1542	12 seland	12 skattejord
5	1682-94, 1698-1709, 1712-13	1542	10 ½ seland	10 ½ kronojord
6	1700-24, 1725-33 bärgas av nr 7 o 8	1559	9 seland	9 kronojord
7	Aldrig	1696	7¼ seland	7 ¼ skattejord
8	1706-08	1700	7¼ seland	7 ¼ kronojord

^A Numren ansluter till de som angivits i mantalslängderna fr o m 1708

^B Med anläggningsår avses det år då gården första gången nämns i någon längd.

^C Enligt Jordebok 1714

Gården

Fastigheten nr 7 i ovanstående tabell var alltså dit Nils flyttade och det var där han gifte sig med änkan Margareta. Gårdshuset var då förmodligen nybyggt (1696) av Margaretas avlidne man, Erik Björnsson, som hade byggt den på sin fars ägor. Med sina 15 seland var den klart störst i byn. Efter faderns död 1697 delades gården mellan Erik och hans syster. De nybildade fastigheterna taxerades till 7 ¼ seland vardera. Den genomsnittliga gårdsstorleken i Arnäs

fastighetspriser. Enligt protokollet hade Maria via styvfar, Nils, kommit överens med köparen, Jon Jons-son, att sälja den avlidne faderns gård om 7 1/4 seland² till ett pris av 26 daler kopparmynt per seland, d v s 188 daler. För det beloppet fick man vid denna tid 3 tunnor strömning å 125 liter. Med dagens ögon kan det ju förefalla vara ett blygsamt belopp för en normalstor bondgård, men eftersom köparen dröjde med betalningen var nog han inte av den uppfattningen. I övrigt ger texten i protokollet ett intryck av att det, med dagens språkbruk, rårde en köpnas marknad. Skälen till detta var främst att många gårdar lagts öde samt statens betungande skattepolitik. I ovanstående tabell har jag sammanställt uppgifter rörande ödeläggelse, etableringsår, storlek och jordnatur i Västergissjö vid sekelskiftet 1600/1700.

Utöver skatterna påverkades den omfattande ödeläggelsen även av:

- den lilla istiden
- nödåren på 90-talet
- de ständiga utskrivningarna av soldater

Det var alltså ingen brist på jord utan den stora bristen gällde folk.

När en fastighet varit ödelagd en kortare tid, var kronan snabb att återta den som kronojord³. All jord som inte var brukad var per definition kronans jord.

Ur bondens synpunkt var det tämligen likgiltigt om jorden klassades som skatte eller krono. Skattebelastningen var densamma för båda kategorierna. Ur juridisk synpunkt var skillnaden marginell. I båda fallen gällde ärftlig besittningsrätt. Den enda skillnaden gällde vid försäljning av hemmanet. Om det var skattejord, måste budet i första hand gå till släkten.

Statens skattepolitik var också en stor anledning till att fastighetspriserna var så låga. I en undersökning av förhållandena i Skaraborgs län under tidigt 1700-tal konstaterar författaren, Lars Herlitz⁴, att praktiskt taget hela hemmanets merproduktion levererades i form av skatt, vilket resulterade i att jordpriserna blev mycket låga.

var drygt 10 seland, varför man får anta att de båda syskonen kunde livnära sig hyggligt på sina gårdar.

Om man hade följt grundregeln enligt då gällande arvsrätt, skulle sonen ha ärvt 10 och dottern 5 seland. Att de valde att dela lika, kan ha berott på rent praktiska skäl. För det första var en stor del av jordeboksräntan (en av dåtidens skatter) baserat på antalet seland. För det andra var det svårt att driva ett stort jordbruk under dessa tider med stor brist på arbetskraft.

De två nya fastighetsbildningarna fick beteckningarna 7 och 8. Nils Wilkesson och hans Margareta bodde alltså på nr 7 och hennes före detta svägerska och man bodde på nr 8. Av någon anledning klarar de senare inte av att driva sitt jordbruk varför gården ligger öde åren 1706-08. I jordeboken för 1708 står Nils som bonde på nr 7 och även på nr 8 men då tillsammans med Östen Eriksson. Fr.o.m. 1710 är Nils skriven på nr 8. Där blev han kvar fram till 1742.

Med ledning av storskifteskartan från 1773 (karta 2) kan man exakt

se var gården låg. När kartan upprättades var det sonen till Nils efterträdare, som ägde gården. På 1820-talet uppfördes en ny mangårdsbyggnad. Hur den såg ut framgår av ett flygfoto från 1950-talet. Det gamla huset stod kvar på tomten, när jag var där 2011 men i mycket förfallet skick. Se bilderna 1,2 och 3. När jag åkte förbi där tre år senare, hade den nuvarande ägaren jämnat huset med marken.

Familjen och försörjningen

En bit in på 1720-talet började skördarna bli mer normala. Samtidigt fick Nils och Margareta betydligt flera munnar att mätta. Det första barnet kom i juli 1700 och sedan kom det i stort sett ett barn varje år fram till 1714. I födelseboken för Arnäs finns följande barn noterade:

Margareta, f. 7/1 1700, död 8/4 1769
Jonas, f. 9/3 1702, d. före 14/12 1707
Anna, f. 31/5 1703, d. före 18/6 1704
Anna, f. 19/6 1704, d. 1/6 1782
Jonas, f. 15/12 1707, d. 16/6 1754
Johannes, f. 25/7 1709
Nils, f. 16/4 1711, d. 19/11 1767
Per, f. 4/1 1713, d. 26/6 1768
Brita, f. 9/4 1714, d. 23/2 1766

Skördeutfallen kan man följa år från år i tiondelängderna. Det bistra klimatet gjorde att kornet var det dominerande sädesslaget. För Nils pendlade skördarna mellan 4 till 6 tunnor per år. Jämfört med de andra i byn hade han ganska hyggliga siffror men om man jämför med de skördar som hans bror – som nu övertagit föräldragården i Getingsta – fick, så ser man att broderns siffror genomgående låg 2-3 tunnor högre. På den nivån låg också snittet för bönderna i hela socknen.

För att klara livhanken var de allra flesta bönderna tvungna att satsa hårt på boskapsskötseln. För den aktuella perioden finns inga uppgifter om de enskilda gårdarnas djurbesättningar men i en jordebok

från 1768 finns en specifikation över detta. Där kan man se att den som tog över gården efter Nils hade 1 häst, 7 kor, 6 får och 5 getter och 1 svin. På goda grunder kan man anta att samma siffror gällde även för Nils. Över tid skedde sällan några större förändringar.

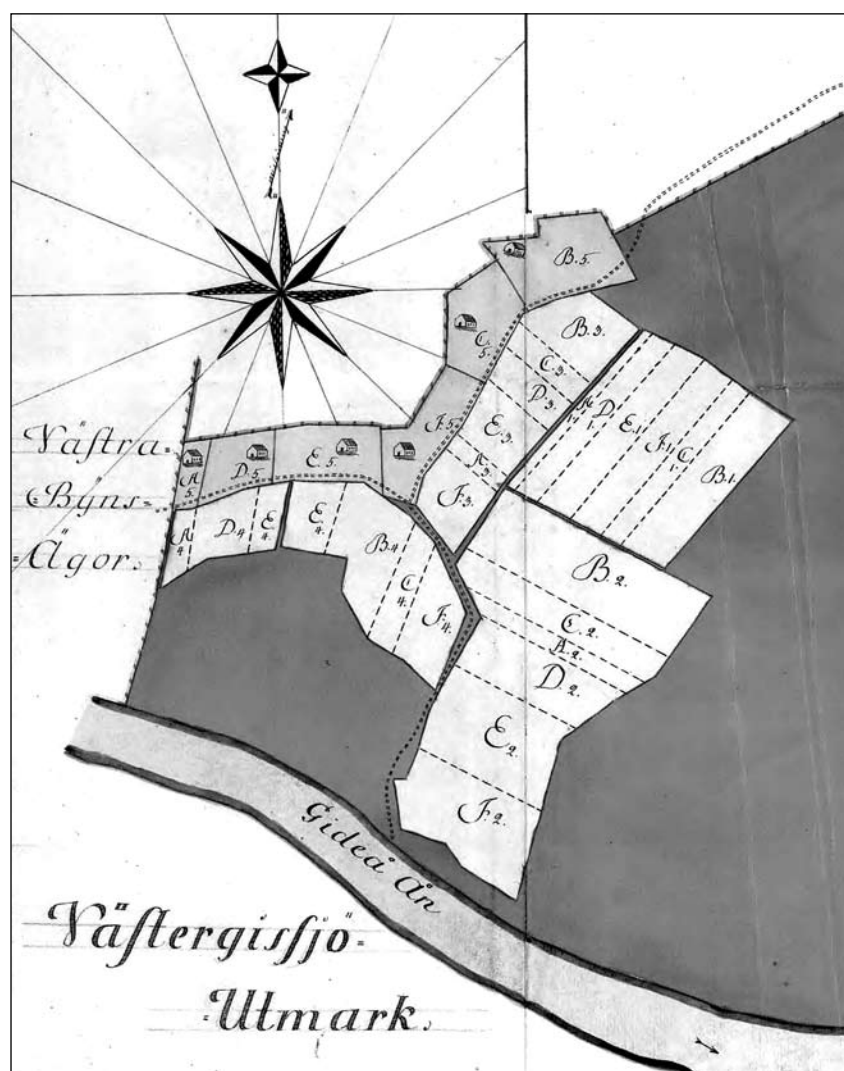
Det kan låta mycket med 7 kor men, som jag påpekat tidigare var dåtidens kor mycket mindre än dagens och de gav bara en bråkdel av den mjölk som våra dagars högproducerande kor ger.

Jordeboken redovisar också att det fanns 200 humlestänger på gården. Humleörtens blommor användes vid brygning av öl, dels för att underlätta jäsningen och dels för att ge ölen dess beska smak. I en lag från 1734 hade man ålagt alla

bönder att anlägga humlegårdar med 200 stänger⁵. Med den åtgärden syftade man till att reducera importen av humle. Enligt dåtidens förhärskande ekonomiska teori, merkantilismen, skulle varje land sträva efter att importera så lite som möjligt men däremot exportera så mycket som möjligt. Ett stort exportöverskott gav möjligheter att finansiera en välrustad krigsmakt.

En del av åkermarken hade man också avdelat till en kålgård där man odlade rotfrukter, främst rovor och kålrötter. Detta var vad man åt till kött och fisk innan potatisen slog igenom hundra år senare.

Fisket i älven och i sjön gav också ett viktigt tillskott till matbordet. Tillgången på lax var god i Gideälven⁶ och Nils marker gränsade

Karta 2

Den fastighet som ägdes av Nils Wilkesson har beteckningen F

till både älven och Gissjön. I sin landshövdingeberättelse för 1765 uppgav P A Örnsköld att: ”*lax-, sik-, ål-, och nejonögonsfiske idkas i de större älvarna, såsom Ångerman- och Gideå-åarna i Ångermanland samt Indals- och Tunaälvarna uti Medelpad*”.

Barnen

När man som släktforskare ser ovanstående lista på barnens namn, slås man genast av frågan: Varför hette ingen av sönerna Wilke? Enligt tidens sed borde den första sonen eller åtminstone den andra ha fått sitt namn efter sin farfar Wilke. Den andra dottern fick ju sitt namn efter sin farmor, Anna. Jag kan inte tolka den här avvikelserna på annat sätt än att Nils hade kommit på kant med sin far. Kanske var det detta som var huvudskälet till att Nils sökte sig bort från Getingsta.

I arkiven hittar jag följande upplysningar om barnen:

(För att artikeln inte skall bli allt för lång, utelämnar jag redovisningen av barnens öden i denna artikel).

Erik – den ej bokförde sonen

Nils och Margareta hade ytterligare en son men han blev aldrig införd i kyrkboken. Sådana misstag var inte ovanliga under 1700-talet. Eftersom denne Erik är nästa länk i vår släktkedja, har det varit viktigt för mig att med 100 %-ig säkerhet kunna fastställa att han var en son till Nils och Margareta. Men mer om detta i nästa kapitel.

Nils Wilkesson och Karl XII:s krig

Åren 1700-1721 var Sverige ett land i krig, ”Det stora nordiska kriget”. Sveriges stora landvinster under det föregående århundradet hade skapat en stark revanschlystnad hos de förfördelade länderna. 1699 hade Polen, Danmark och Ryssland

ingått en hemlig anfallspakt, som sattes i verket året därpå.

Rekryteringen till den svenska krigsmakten hade sedan 1687 organiserats enligt principen om det ständiga knekthållet, vilket innebär att landet var indelat i rotar och att dessa alltid skulle svara för att en soldat fanns tillgänglig för tjänstgöring. Under krigstid skulle de även ställa upp med ytterligare en man. Arnäs socken var indelat i 23 rotar. Nils ingick i 13:e rotan tillsammans med ytterligare åtta andra bönder i grannskapet.

Soldaterna från Arnäs och de övriga socknarna i norra Ångermanland ingick i Norrlands andra båtsmanskompani, d v s de tjänstgjorde i flottan. Under Karl XII:s krig skrevs det ut 7 ordinarie båtsmän ur 13:e rotan och 4 fördubblingsmän. Av dessa överlevde 1 ordinarie och ingen fördubblingsman. Den ende som överlevde var faktiskt vår Nils Wilkesson. Han blev utskriven 1714 och ersattes året därpå av en annan rotebonde men denne dog redan samma år som han blev utskriven. Att två bönder blev utskrivna var egentligen helt i strid med utskriv-

ningsreglementet: att inte skriva ut bönder utan ”manhjälp”. Men att det ändå blev så får helt tillskrivas de enorma människoförluster som kriget förorsakade.

I Per Sundins arnäsbok kan man på sidan 695 läsa följande: ”Efter Jon Klingbergs död kunde man inte hitta någon lämplig karl att leja till båtsman, utan Nils Vilkenesson på Västergissjö 8, fick själv gå ut som båtsman trots att han enligt båtsmansrullan hade åtta barn och ingen ’manhjälp’. Nils hade upprättat en skrivelse före sitt uttåg ’av innehåll att han allenast ett tåg skulle utgå båtsman för roten emoth 60 dlr kmt’ och sedan skulle en annan av rotebönderna göra detsamma. Under skriften hade han satt namn och bokmärken för Olof Johansson i Rullböle och Per Nilsson i Flärke. Detta protesterade dessa emot på hösttinget 1714, men Nils hävdade att skriften författats i närvaro av Olof Johanssons svärfader och Per Nilssons fader Nils Mårtensson i Flärke. Målet uppsköts dock för att man skulle kunna höra denne Nils Mårtensson. Det förefaller dock att ha gått som Nils Vilkenesson ville eftersom han

Bild 1 Flygfoto från 1950-talet. Gården ligger på samma gårdstun där Nils Wilkesson hade sin gård. Gården på bilden uppfördes på 1820-talet.

Flygfotohistoria

följande år ersattes av en annan rotebonde Erik Persson”.

En intressant detalj i detta är att Nils, enligt protokollet, hade upprättat en skrivelse. Att en bonde på den här tiden kunde skriva var mycket ovanligt. Tyvärr finns skrivelsen inte bevarad.

Ryssarnas härjningar i Arnäs

Efter Karl XII:s död 1718 var Sverige helt utarmat och blottställt men fredsförhandlingarna drog ändå ut på tiden. Ryssarna skickade sin mordbrandsflotta mot den svenska ostkusten för att därigenom ytterligare förstärka sin förhandlingsposition. I maj och juni 1721 härjades byarna utefter den ångermanländska kusten. Skadorna finns noggrant registrerade. I Arnäs hemsöktes 11 kustbyar. Där brändes samtliga gårdar ner till grunden. Totalt var det 37 bönder med familj som därmed blev utan tak över huvudet⁷. Förmodligen brändes även åkrarna, alternativt rövades utsädet. I vart fall kan man av tiondelängderna utläsa att skördarna i Arnäs blev klart under genomsnittet både 1721 och 1722.

I kyrkan förstördes mycket av inventarierna och det mesta av kyrkoarkivet⁸. Mycket talar för att kyrkobyggnaden klarade sig. Källorna innehåller mycket få uppgifter om den dåvarande kyrkan. Måtten och övriga kända uppgifter talar för att det var en stenkyrka av samma typ som medeltidskyrkan i Grundsunda. (Wiklund se not 8). Enligt uppgift lades även prästgården i aska.

Familjen under frihetstiden

Efter att Sverige slutit fred med sina grannar 1721, inleddes en återhämningsperiod, som i historieböckerna har kallats frihetstiden. Enväldet avskaffades och riksrådet blev det dominerande maktcentrat och landet fick njuta fred i 20 år.

Tiondelängderna visar att skördarna i Arnäs började stiga från och med mitten av 1720-talet. Likaså började antalet jordbruksenheter att öka. Framför allt var det många ödelagda hemman som fick nya brukare. Detta berodde givetvis på att den manliga delen av befolkningen inte längre behövde gå ut i krig och dö på slagfältet

eller i sjuklägret. Till detta kom att myndigheterna började vidta åtgärder för att utveckla jordbruksnäringen. Bl. a. uppmuntrades kronobönder att bli lagfarna ägare till sina gårdar på förmånliga villkor. (Förordningen om skatteköp 1723). Upptagande av nybyggen uppmuntrades med skattefrihet upp till 15 år och från mitten av århundradet underlättades torpbildningar på skattejord.

Nils nappade dock aldrig på erbjudandet att friköpa sin gård. Det gjorde inte heller någon annan av kronobönderna i byn.

I mantalslängderna kan man följa familjens sammansättning år för år. Fram till 1720 finns bara man och hustru noterade på gården. Året därpå tillkommer en dotter. Det måste vara Anna som var född 1704. Detta tyder på att den äldsta dottern, Margareta, redan hade flyttat hemifrån innan hon var fyllda 15 år. Det var inte ovanligt att flickor tog pigttjänst hos någon bonde i trakten redan vid mycket låg ålder.

Åren 1722-32 är hustrun, Margareta, inte medtagen i längderna. Det

Bild 2 Samma byggnad som på bild 1 men ca 60 år senare (2011). I somras (2014) var huset jämnat med marken.
Foto Åke Hörnqvist

Bild 3 Bilden är tagen från farstun ut mot åkrarna och i bakgrunden kan man se Gissjön.
Foto Åke Hörnqvist

kan bara tolkas på ett sätt, nämligen att hon inte ansågs arbetsför. Märkligt nog blev hon förklarad arbetsför fr.o.m. 1733.

1739 var Nils 62 år och då bestod hushållet av honom och Margareta, en son med hustru och en dotter. Genom att kombinera dessa uppgifter med andra källor kan man med stor säkerhet påstå att sonen var Jonas, född -07, och hans hustru Sigrid och att dottern var den ännu ogifta Brita, född -14. Nils hade även två barnbarn i huset: Nils, född -35, och Anna, född -37.

1740 drog sig Nils tillbaka och överlämnade till äldste sonen Erik att svara för jordbruket. Nils och Margareta bodde dock kvar och betecknas i mtl som inhyses.

Sonen Erik blev emellertid inte långvarig på gården. Redan efter två år flyttade han med sin familj till ett nybygge, ett par mil norr om Västergissjö. Ny ägare till nr 8 blev Gustaf Hindriksson.

I januari 1744 blev Nils änkeman. Två år senare den 8/12 1745 gifte han sig med pigan Marit Ersdotter från Getingsta. Hon var då 60 år och han var 68 år. Han bodde då fortfarande kvar i Västergissjö; med all säkerhet som inhyses hos den nye ägaren. Det var ett vanligt förfarande vid fastighetsöverlåtelser att den nye ägaren fick åta sig en födorädsutfästelse.

Arvstvist

Tack vare Per Sundins genomgångar av Arnäs domböcker vet jag att Nils 1747 testamenterade alla sina tillgångar till sin nya hustru.

Bouppteckningen efter Nils första hustru visade (1745) att tillgångarna i boet var 302 Rdl och 5 öre kopparmynt och efter Nils (1756) hade de stigit till 323 Rdl och 25 öre. I samband med Nils död 1756 blev det uppdagat att han redan 1747 hade testamenterat alla tillgångarna till sin nya hustru. I ett domstolsprotokoll från Arnäs tingslag daterat 13 mars 1759, kan man läsa om efterspelet till detta ovanliga beslut.

Bagarmästare Matthias Uritz hävdar som ombud för sin hustru, Margareta Nilsdotter, att hon inte fått sin rättmätiga del av arvet efter modern. Samma klander kommer också från Margaretas bror Nils i Leding. Enligt den upprättade delningen skulle Margareta ha fått 6 daler och 28 öre och brodern Nils 13 daler och 24 öre.

Utslaget i rätten formulerades på ett lite svårtolkat sätt. Min tolkning är att hustrun i 2:a giftet, som alltså enligt testamentet skulle få allt, inte lyckades bevisa för rätten att barnen i 1:a giftet hade fått sina andelar efter modern utbetalda och att hon senast till nästa ting skulle reda upp det hela och att, om hon inte gjorde det, skulle hon bötfällas med 5 daler silvermynt (1smt ungefär = 3 daler kmt).

Hur det hela slutade vet jag inte men med tanke på bötesbeloppets storlek skulle jag förmoda att hon gjorde upp i godo med barnen. Det var ju trots allt inga stora belopp det handlade om. Som jämförelse kan nämnas att en smed hade en månadslön på 27 daler⁹ kmt på 1750-talet.

De sista åren

Den sista upplysningen om Nils hittar man i dödboken för 1756: ”*July den 11 Nils Welkesson på Wallen 79 år*”. Någon by som heter Wallen finns inte i den första hfl men däremot i den nästkommande. I den är Kyrkvallen befolkad av flera avdankade båtsmän och några enstaka fattighjon. Man kan därför anta att socknen hade en fattigstuga i närheten av kyrkan. Men att Nils skulle ha slutat sina dagar på det stället verkar lite egendomligt. Han var ju i alla fall inte direkt barskräpad när han gick bort. Men han hade kanske blivit gaggig på äldre dar.

Hans hustru i 2:a giftet avled tio år senare. Hon bodde då i Kvaved, en by nere vid kusten, ca en mil från kyrkan. Hur hon hamnade där, har jag inte lyckats spåra. Hon blev 81 år och som dödsorsak angav prästen: rödsot, dvs dysenteri – en mycket vanlig dödsorsak som drabbade både unga och gamla.

Det var alltså ingen av sönerna eller svärsönerna, som var intresserade av att överta gården. Att det blev på detta sätt verkar lite egendomligt. Den vanligaste successionen var ju att gården gick vidare i släkten och Nils hade ju många barn, vilket gör det än mer egendomligt. Dessutom tror jag inte att det var något större fel på gården. Den var av ordinär storlek och låg i ett relativt bördigt område i Gideåälvens dalgång. Och varför ville han göra barnen arvlösa? Om jag till detta lägger att han uppenbarligen hade en dålig relation till sin egen far, framtonar bilden av en person som det var svårt att sammarbeta med.

¹ S:a Ångermanlands domsaga A1a:15, 22/2 1724, § 29 och A1a:16, 27/11 1725, § 27

² 24 seland = 1 mantal

³ Torsten Söderlind, *Jordbruket i Arnäs under fem århundraden*, Örnsköldsvik, 1991

⁴ Lars Herlitz, *Jordegendom och ränta, Ekonomisk historiska inst.*, Göteborg 1974

⁵ Ingvar Svanberg, *Signums svenska kulturhistoria, Frihetstiden*, Lund 2006

⁶ Otto och Ester Lundström, *Bygden kring Gideälven och Husån*, Örnsköldsvik 1966

⁷ Gottfrid Holmlund, *Arnäs socken, Arnäs hembygdsförening*, 1995

⁸ Gustav Wiklund, *Arnäs kyrka*, Svenskt Diplomarkiv, Riksarkivet

⁹ Lars O Lagerqvist, *Ernst Nathorst-Böös, Vad kostar det?*, LT's förlag, 1985

Välinge - en värmländsk sätesgård med anor

Av Roland Kihlstadius

I Väse socken, där älven Glumman mynnar ut i Vänern, ligger alltså ett idag måhända föga uppmärksammat jordagods med en ovanligt lång, dokumenterad ägarehistoria. Den värmländske prästmannen och hävdatecknaren Erik Fernow (1735-1791) har i sin bekanta "Beskrifning öfver Wärmeland" omtalat gården Välinge och i fil dr Arvid Ernviks nyutgåva av samma arbete (Karlstad 1977) har i hans del II gjorts tillägg om Välinge både av Fernow och av Ernvik. Dessa uppgifter berörs ej här.

Fernow daterar säteriets uppkomst till "vid pass 1640" men, som nedan framgår, har Välinge fungerat som sätesgård, dvs ägts och bebotts av adelsmän (väpnare) sedan mitten av 1300-talet. Alltsedan medeltidens slut och ännu i mitten av 1600-talet har Välinge och Vålningstorp utgjort allmänna landbogårdar under riksfrälset, dvs ägts men ej bebotts av adel. För daglig drift svarade landbönder - arrendatorer - som hade att till vederbörande ägare erlägga årligt arrende in natura för sina gårdsbruk.

Föreslagen äldre ägarlängd för Välinge och Vålningstorp med årtal bygger på sist omtalade källor.

1352

I ett brev daterat Örebro den 13/4 angående ett gårdsbyte förekommer som sigillant bl.a. väpnaren Magnus Jonsson, dock utan angiven hemort.

1353

I köpebrev den 26/2 gällande jord nämns som faste bl. a. väpnaren Magnus Jons son, fortsatt utan uppgiven hemort.

1359

Enligt brev daterat Riseberga den 25/3 köper Magnus i Välinge gården Västana i Väse sn utom den fjärdedel, som ägs av sockenkyrkan (i Väse härad). Säljare är Elena Gisladr, abbedissa i Riseberga.

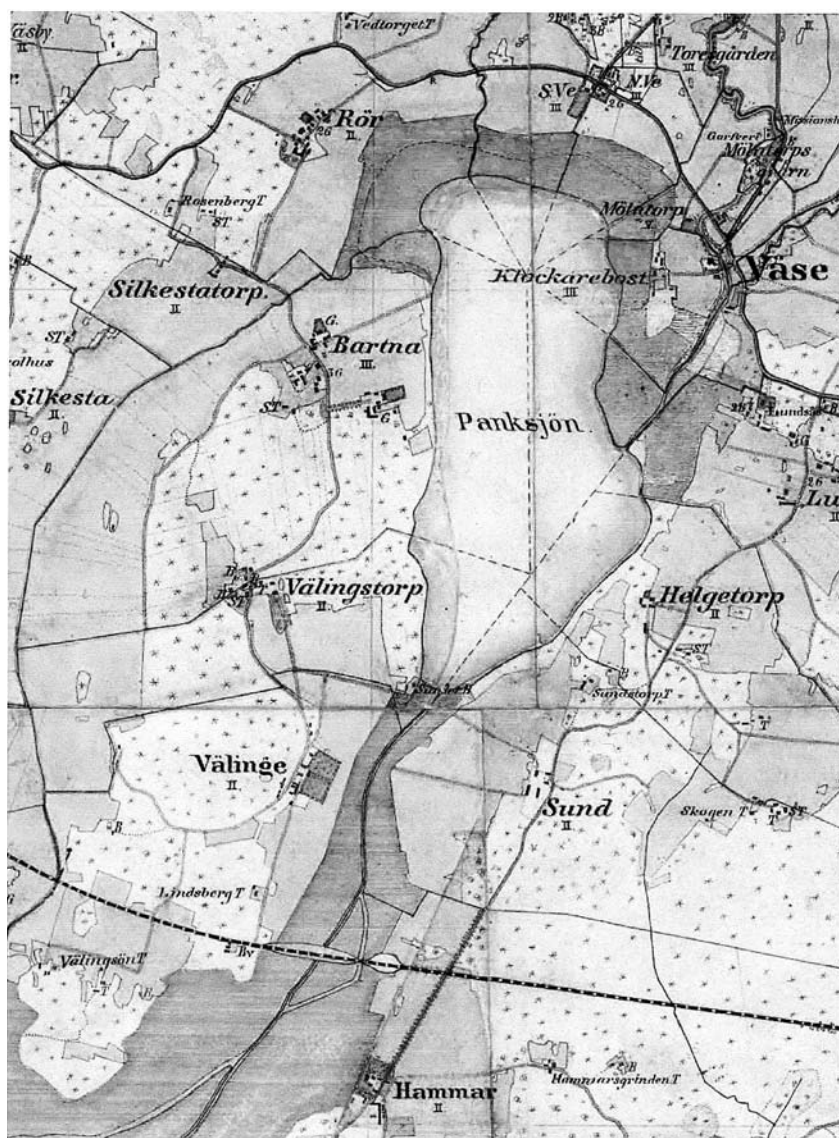
Anmärkning

Allt tyder på, att gårdsköparen 1359, Magnus i Välinge, är identisk med den i tidigare brev omtalade väpnaren Magnus Jonsson, sålunda möjlig att knyta till den äldre Välingeätten. Här må tillfogas, att

från år 1359 och ännu 1650 har Välinge med sitt torp jämte Västana haft gemensam ägare. Åtminstone sedan 1400-talet gäller detta även gårdarna Bottenvik och Ödebotten (nu Björkvik), alla fem i Väse sn. Riseberga var ett dåtida nunnekloster - nedbrunnet 1546 - av cistercienserorden, beläget i Edsbergs sn, Edsbergs hd, Närke. Klostret ägde flera gårdar i bl a Värmland.

1380-

Tyke Eskilsson (yngre Välingeätten), född ca 1350, nämns i

Utsnitt ur häradskartan över Väse

brev 1379 och frändöms gods i Västergötland vid räfsteting år 1397. Tyke är gift m Gunhild Torkelsdtr (Barun) och har åtminstone fyra kända barn: (deras åldersföljd oviss)

- Torkel Tykason /Barun/
- Jöns Tykason levde troligen 1444
- Elin Tykasdtr nunna i Vadstena 1411, död där 1448
- Nils Tykason född ca 1380, se nedan

Tyke Eskilsson hade en bror, Jöns Eskilsson (sparre över blad), omtalad 1373-1400 ursprungl väpnare, därpå riddare troligen den 17/6 1397 vid kung Eriks av Pommern kröning i Kalmar samt regeringsråd i unionen. Herr Jöns var gift

1:o m Ingeborg Bengtsdtr /Örnfot i Västergötland/

2:o m Estrid Torkelsdtr /Barun/

En dotter till herr Jöns, Magdalen Jönsdtr, blev gift med danske riddaren Torkel Pedersen Brahe.

1389

I brev daterat den 30/6, Tingvalla (Karlstad) kungörs, att Fader Svensson (Sparre av Hjulsta och Ängsö) gett gården Tängsta (i Kärrbo sn, Siende hd, Västmanl) i morgongåva till Katarina Agmundsdtr /Hatt/ och att brudgummen Fader Svensson ej fick leva lång tid därefter.

Anmärkning

Katarina A var dotter till riddaren, riksrådet och lagmannen i Värmland, Agmund (Hemmingsson) Hatt (kvadrerad sköld), som var gift 1:o med Kristina Ingemarsdtr, 2:o med änkan Ingegerd (Ingel) Jonsdtr (stolpe).

Katarina A levde 1419 (brev, se nedan) och var då omgift med väpnaren Peder Nilason Djäkn. Deras son, väpnaren Hemming (Pedersson) Hatt (kvadrerad sköld), säljer enligt brev 1446 1/7 sin mors gård Tängsta i Västmanl till Eskilstuna

kloster av Johannitorden. Klostret indraget till kronan enligt beslut vid riksdagen i Västerås 1527 och raserat. På platsen lät Gustav Vasa uppföra Eskilstuna hus.

1414

Nils Tykason (sparre över sjöblad) av (yngre Vålingeätten) uppges ha varit fogde på Edsholms borg och fögderi, lagman i Värmland 1424-33, äger Vålinge, Vålingstorp, Västanå mm ännu på 1430-talet. Ger 1414 på Axvall i Västergötland en morgongåva om 20 lödiga mark silver till sin hustru Ingeborg Björnsdtr. Ingeborg var syster till tidigare lagmannen i Värmland, Olof Björnsson (sparre över blad) verksam under 1410-talet. Syskonens far var väpnaren Björn Djäkn.

Enligt brev dataterat Stockholm 1419 25/2 gör ovannämnde väpnaren Peder Nilsson Djäkn och hans hustru Katarina Agmundsdtr /Hatt/ byte med Nils Tykason och hans hustru Ingeborg Björnsdtr, som får Berga by och halva Lilla Berga i Berga sn, Vadsbo hd, Västergötland, mot de förras andel i Häljeboda, Eda sn och ett löpaböl (smör) i Räknesed, Älgå sn, dessa båda i Värmland.

Nils Tykason köper 1426 en kvarnström vid Väse kyrkogård till evärdlig tid av konventet i Varnhems kloster för en gill oxe.

Anmärkning

Enligt brev dataterat Varnhem 1391 17/6 upplät nämnda munkkloster av cistercienserorden till lagmannen i Värmland, Agmund Hatt (kvadrerad sköld) i hans livstid sin del i en kvarnström vid kyrkogården i Väse sn på villkor, att de hus, som herr Agmund bygger vid hans död skall tillfalla klostret. Både år 1391 och 1426 handlar det tydligen om samma kvarnström Nils Tykason /yngre Vålingeätten/ och hans hustru Ingeborg Björnsdtr har dottern Estrid Nilsdtr, se nedan.

1434

Enligt brev dataterat 5/2 Väse härad ger norrmannen, väpnaren och senare riddaren, Erik Sämundsson (skank) sin hustru Estrid Nilsdtr /yngre Vålingeätten/ i morgongåva 1.000 mark i guld och penningar av i Viken (dvs nuv. Bohuslän) gällande mynt och lämnar som säkerhet allt sitt gods i Värmland och gårdar i angränsande landskap.

Anmärkning

Brevfastar är fem av Erik Sämundssons samtida värmländska vapenbröder: Väpnaren Torsten Ingelsson /Strandsläkten/ - en av ledarna för kungaupproret 1437-38 i Värmland mot Karl Knutsson VIII /Bonde/ - vidare väpnaren Alexander Torstensson (tre kors) på Ekenäs i /Stora/ Kils sn, väpnaren Tideke Ternewitz, ursprungligen från Mecklenburg, senare häradsdomare på Dal 1443-63 gift med Birgitta Abjörnsdtr (sparre över blad), väpnaren Torsten Nilsson (sparre), förmodligen en bror till bruden Estrid Nilsdtr och sålunda tillhörande yngre Vålingeätten, samt väpnaren Staffan Magnusson (två sparrar), vars far var Magnus Haraldsson gift med Gunhild Staffansdtr. Nämnde Magnus i sin tur son till Harald Magnusson (två sparrar).

Riddaren Erik Sämundsson (skank) och Estrid Nilsdtr har åtminstone två döttrar

- Ragnhild Eriksdtr (skank), se nedan
- Ingegerd Eriksdtr (skank)

Det är troligt, att paret Erik och Estrid förutom Vålinge, Vålningstorp och Västanå även ägt Bottenvik och Ödebotten (nu Björkvik), dessutom en tid Hovlanda, allt beläget i Väse sn. Hovlanda hade emellertid enligt brev 1281 3/5 blivit donerat till Riseberga nunnekloster av riddaren Birger Håkansson (hjorthorn på schackrutad balk) och hans hustru Inge-

borg Tunar /Vinstorpaätten/. De valde sin gravplats i Riseberga.

1438

Av brev daterat Tingvalla 29/6 framgår, att väpnarna Peder Nilsson Djäkn (lilja) och Tord Kokland en tid innehaft arvejord efter väpnaren Bengt Magnusson. Jorden tilldöms nu riddaren Magnus Loghasons dotterbarn.

Anmärkning

Peder Djäkn är gift med Katarina Agmundsdr /Hatt/ och därmed svåger till Tord Kokland gift med Sigrid Agmundsdr /Hatt/. Bengt Magnusson är son till riddaren Magnus Loghason (schackrutad balk). Bengt har enl brev 1435 29/6 i Tingvalla gett sin hustru Ingegerd (Ingel) Magnusdr i morgongåva

gårdarna Grindsbol i Älgå sn och Höves i Arvika sn.

1440

I brev daterat 20/12 i Arvika pantsätter Peder Nilsson Djäkn (lilja) och hans hustru Karin (Katarina Agmundsdr) till Karl Knutsson VIII /Bonde/ 2/3 delar i gården Åmot i Eda sn, Jösse hd, som årligen räntar 2 mark svenska och som skall vara utlöst med 40 gyllen före Johannes döparens dag.

Anmärkning

Väpnaren Peder Djäkn fick böta avsevärt för att hans son, Bonde Pedersson, deltagit i upproret 1437-38 mot kung Karl Knutsson VIII. Gården Åmot hade tilldömts Björn Djäkn enligt brev 1359 29/6 i Tingvalla.

1450-

Av tre odaterade brev - 1450? a resp. b samt efter 1454? - framgår, att Erik Larsson/Aspenäsätten/ pantsatt gårdarna Hovlanda och Bottenvik i Väse sn till norske riddaren Enar Flugå för 50 gyllen, var- efter herr Enar för samma belopp överlätit panträtten på nämnda två gårdar till riddaren Erik Sämunds- son (skank).

Anmärkning

Väpnaren, sedan riddaren och riks- rådet Erik Larsson (en lejonörn), död ca 1462 slöt den betydande Aspenäsätten på svärdssidan. Sättegården Aspenäs belägen i Malexanders sn, Göstrings hd, Östergötland.

Välinge gård, som idag är på 1 1/2 mantal. Nuvarande ägare: Sven Erik Malmberg.
Foto: Åke Hörnqvist

Riddaren Enar Fluga var gift m en syster till Erik Larsson /Aspenäsätten/.

Redan i brev 1437 5/2 Väse härad framgår, att riddaren Erik Sämundsson (skank) äger flera gårdar i Värmland.

1454

Enligt brev ger ovannämnde väpnaren Bonde Pedersson (lilja) Elin Halvarsdtr i morgongåva gåden Kyrkebyn i Arvika sn. Brevsigillanter är bl a väpnarna Ivar Jöns-son (liljeörn), Otte Torbjörns-son (fågel), Torger Bock och Peder Nilsson Djäkn.

Anmärkning

Peder Djäkn är far till Bonde Pedersson. Bonde död före maj 1459. Väpnaren, fogden, häradshövdingen Otte Torbjörns-son - måg till Bonde och Elin.

1460

Norske riddaren och riksrådet, lagmannen Ragnvald Nilsson (sparre) blir gift med ovannämnda Ragnhild Eriksdtr (skank).

1477

I brev daterat Skara har väpnaren Jöns Knutsson fått 50 lätta gyllen av Riseberga nunnekloster för gården Hovlanda i Väse sn, som hans hustrus far, riddaren Erik Sämundsson tillpantat sej av riddaren Lars Ulfssons arvingar.

Anmärkning

Riddaren och riksrådet Lars Ulfsson (en lejonörn) var far till nämnda riksrådet Erik Larsson/Aspenäsätten/. Här ett av flera exempel på hur adelsmän tagit över ett done-rat klosterods, som i detta fall Riseberga senare nödgas återlösa. Hovlanda tillhör Riseberga ännu 1552.

1480

Tord Bonde gör gårdsbyte med sin sväger Jöns Knutsson

Anmärkning

Brevets innehåll (en regest) är oklart men har troligen gällt, att Tord Bonde får N:a Borgene (möjlig- gen även Sunsa) i By sn, Näs hd, Värmland och Jöns Knutsson övertar antagligen sätesgården Sämsholm i N:a Säms sn, Gäsene hd, Västergötland. Sämsholm var sätesgård för ätterna Bonde resp. Tre rosor.

Med Jöns Knutsson /Tre rosor/, där- på hans bekante son Ture Jönsson, sedan dennes son Johan Turesson och därefter i tur dennes son, greve Gustaf Johansson samt arvegods till ätten Stenbock, har den anrika sätesgården Vålinge i Väse sn ägts i ytterligare fem generationer framåt i tiden. Ej ovanligt men ändå noterbart. Från att ha ägts och bebotts av lokala väpnare med förhöjd status, kom gården att tas över av riksadel. Detsamma gäller hemmanen Vålingstorp, Västana, Bottenvik och Ödebotten (Björk- vik), alla länge en sammanhållen odlingsenhet. I 1600-talets senare hälft återuppstår Vålinge som sätes- gård för släkten Apeltgren, varom Fernow berättat.

Väpnaren Jöns Knutsson är knuten till Västergötland men äger även gårdar i Värmland utöver de i Väse sn.

Han var hövitsman på Dal (Dalsland), häradshövding där 1477-85, även riksråd, död ca 1497. Jöns blev gift 3 gånger:

1:o ca 1470 med ovannämnda Ingegerd Eriksdtr (skank), hon död 1476, maken ärvde hennes fem gårdar i Väse sn

2:o med Alfrid Åkesdtr/Svarte Skåning/

3:o 1481 med Ermegård Fickesdtr /Bülow/ i hennes andra gifte (Fru Ermegård gift 1:o 1466 med den i svensk historia vittbekante forne sjörövaren, senare förmögne rid- daren, riksrådet, lagmannen i Närke Måns Bengtsson /Natt och Dag/ på storgodset Göksholm, frihetskäm- pen och folkledaren Engelbrekt Engelbrektssons baneman 1436.

Herr Måns död ca 1478, hans i ordningen tredje fru Ermegård död som änka ca 1508.

1485

Enligt brev daterat i Skara den 18/1 tilldöms Jöns Knutsson Botilsäter på sin hustrus vägnar.

Anmärkning

Med Jöns Knutssons hustru menas här hans 3:e, Ermegård Bülow. Rid- daren Lars Ulfsson /Aspenäsätten/ hade i början av 1400-talet pantsatt Botilsäter, varmed avses Byn eller Botilsätersbyn i Botilsäter sn, Näs hd, till väpnaren Anders Jonsson (svan) på gården Ramstad i S:a Ny sn. Riddaren Lars, vars äganderätt till Byn fastslagits i brev 1417 7/10, hade gett Botilsäter i morgongåva till sin andra hustru, Ida Bülow. Från henne hade gården gått i sidoarv till brorsdottern, Ermegård Bülow. Hon skulle i sitt gifte med herr Måns på Göksholm i sinom tid bli mormor till Lars Siggesson /Sparre af Rossvik/ död 1554, som i sitt 2:a gifte äktat Brita Turesdtr /Trolle/. Fram till sin död 1566 sitter Fru Brita på Stora Sundby, sin morgongåva, i Öja sn, Väster Rekarne hd, Södermanld och äger samtidigt det en tid omtvistade Byn i Botilsäter sn.

Den berömlige lektorn Halvar Nilsson har kommenterat brevet av 1485 18/1 och skriver: "Märkligt att domen om den värmländska gården avkunnas på ting i Västergötland". Han har antagligen förbisett, att Jöns Knutsson och hans Ermegård

i huvudsak var verksamma i just Västergötland.

1486

Jöns Knutsson har på sin hustrus vägnar inlämnat bevis för äganderätten till Gårstad (nu Rosenberg) i Eskilsäter sn mot sin motpart Ingemar Pelleson.

Anmärkning

Väpnaren Ingemar Pelleson (svan) bosatt i Ramstad, S:a Ny sn, har i brev 1484 23/11 gett Gårstad i morgongåva till Ingegerd Magnusdtr. Dessutom tre gårdar i Västergötland. Gårstad har getts bort på oriktig grund. Enl. brev 1486 7/7, Skara tilldöms Jöns Knutsson på sin hustrus vägnar Gårstad sedan Jöns och Ingemar Pelleson visat upp sina handlingar. Längre fram i tiden, 1562-63, äger slottsfogden i Örebro, Erik Knutsson /Lilliehöök af Istrum/ bl a Gårstad.

1488

Enl brev daterat Arboga den 16/2 överlåter Ingemar Pelleson en jord "Röntagen" till Jöns Knutsson, sedan han (Ingemar) erfarit, att jorden ligger under Jöns' gård Botilsäter.

Anmärkning

Brevets "Röntagen" är ej identifierat, men torde motsvara nuv. 1/2 mtl frälse Uddtorp, i äldre tid benämnt Takene och beläget i Botilsäter sn.

Jöns Knutssons son var den i svensk historia välkände Ture Jönsson /Tre rosor, Gustaf Johanssons grevliga ätt/ född ca 1475, en storman i tiden med många gårdar, där Välinge i Väse sn blott var en. Enl brev, 1507, gör Ture Jönsson arvskifte med Johan Månsson och Ermegård Fickesdtr efter brodern Erik Jönsson. På herr Tures lott faller bl a "Rumpan".

"Rumpan" motsvarar nuv. Ekenäs, Eskilsäter sn, Näs hd. Ture är bror

till den år 1506 avlidne Erik Jönsson.

Johan Månsson /Natt och Dag/ är son till Måns Bengtsson på Göks Holm i Stora Mellösa sn, Askers hd, Närke, i dennes 3:e gifte m Elmegård Bülow Ture förekommer i brev 1513 10/7, 1520 febr. och 1520 29/6 m fl.

Herr Ture var riksråd och lagman i Västergötland men fick ett mycket tragiskt livs slut. Han var 1520 anhängare till kung Kristian II, men när han tydligare kunde urskilja den politiska färdriktningen, gick Ture tidigt över till den alltmer enväldige Gustaf Eriksson /Vasa/. Denne gjorde 1523 Ture till rikshovmästare. Vänskapen skulle snart upphöra. Sin sätesgård Lindholmen i Strö sn, Källands hd, hade herr Ture låtit bygga upp i mitten av 1510-talet och 1520 skänkte han det medeltida Lindholmen (om 2 hemman) och åtskilliga andra hemman till ett av Ture grundat hospital avsett att drivas i katolsk regi. Ture hade ytterligare en sätesgård nämligen Sämsholm i N:a Säms sn, Gäsene hd, båda i Västergötland. Förhatliga beslut vid den bekanta riksdagen i Västerås 1527 förändrade allt. Ture fann sej oförhindrad att omgående återta sin donation. Ej nog med det. Han ställde sej i spetsen för västgötaherrarnas uppror mot kung Gustaf I och dömdes 1529 ej blott till döden för landsförräderi utan även förlust av heder, ära och alla sina ägda gods, som dömdes förverkade och drogs in till kronan. Efter sin dödsdom tvingades den förnedrade Ture i landsflykt och under denna blev han avrättad 1532, troligen på kung Kristian II:s befallning.

Som en gest av försoning återlämnades Ture Jönssons konfiskerade gårdar. Sonen Johan Tureson född ca 1500, död 1556 återfick omkr. 1535 sin fars indragna sätesgård Lindholmen på Källand.

Källor

Tryckta:

Gustaf Elgenstierna:
Den introducerade svenska adelns ättartavlor 1-9 jämte tillägg

Halvar Nilsson:
De värmländska medeltidsbrev

Jan Eric Almquist:
Den jordbesittande adeln i Värmland och Dalsland 1562-63
/Släkt och Hävd nr 1, 1973/

Ej tryckta:

Frälse- och rustjänstlängder Värmland

Östersysslet 1576 (Vol 22:12)

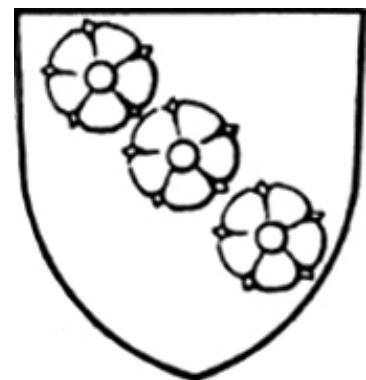
Dito 1587 (Vol 22:21)

Dito 1600 (Vol 23:11)

Jordeböcker Värmland 1625, 1639, 1643

Ture Jönsson/ Tre Rosor/
1475 – 1532

Vapensköld
Ätten Tre Rosor

En smed från Norra Råda

Av Moa Jonsson

Min morfar, Karl Petter Eriksson Sandberg, föddes 1875 och växte upp på gården Blanken i Kvarnäs. Han gick i Sörby skola och hans avgångsbetyg daterat 11 Maj 1889 enligt normalplanens föreskrifter för flyttande folkskola visar upp litet a i räkning och geometri.

I Kvarnäs låg Lovisebergs bruk. Där hade rått en intensiv verksamhet i drygt 100 år, men i slutet av 1800-talet hade Hagfors och Munkfors blivit de ledande järnbruken i Värmland och Karl Petter sökte sig till Laxholmen i Munkfors för att bli smed. Han fick 15-årig börja som lärpojke vid Lancashiresmidet. Hans avskedsbetyg av den 29 juli 1895 lyder:

Knippsmeddrängen K.P.Sandberg har uppfört sig nyktert och ärligt och sin tjänst bestridt till vår fulla belåtenhet under den tid af 5 år han haft anställning här såsom knippsmeddräng

intygas

*Munkfors den 29 Juli 1895 för
Munkfors Bruk
Gust. Jansson
g V. Sunström*

Vid slutet av 1800-talet gick det en ström av arbetssökande från Värmland mot Norrland och K P sökte och fick arbete i Hofors, Gästrikland. Han hade hört sig för om möjlighet till anställning och fått följande svar:

HOFORS AKTIEBOLAG
Hofors 20 Juli 1895

*Knippsmeddrängen K. P. Sandberg,
Munkfors*

Sedan vi nu äro i tillfälle besvara Edert bref af d. 4e ds med ansökan om knippsmedplats, får säga, att vi erbjuder Eder plats att tillträdas så fort som möjligt heldst omkring

14 dagar härefter, ifall Ni så snart kan bli ledig. Den hammare, hvarunder Ni hufvudsakligen kommer att smida är af en ny modell, som vi icke nog känna till för att kunna uppgifva en specifik betingslista för smidet, utan förbehålla oss att få göra dätta sedan vi sett hvad hammarn duger till. Om Ni är duglig smed och blir van vid hammarn, som säges vara lättskött, så är vår mening, att Ni skulle förtjena lika som de öfriga knippsmederna, hvars månadsförtjenst brukar gå till 80 à 120 Kronor eller i medeltal ung. 100 kr.

Hammarn afgår om lördag från fabrikanten i Tyskland och bör vara här inom 2 veckor och önska vi att smeden skall vara med om uppsättningen af såväl hammare som ugn.

De förmoner som i öfrigt lemnas äro fri bostad bestående af ett rum; potatisland och läkarvård. Mjolk, ved, m.m. betalas efter gångbart pris.

Vi motser Edert snara meddelande om Ni antager platsen eller icke och torde i förra fallet Edert betyg medsändas.

*Högaktningsfullt
Hofors Aktiebolag
Gösta Adelberg*

K P Sandberg stannade vid Hofors bruk hela sitt arbetsliv. Han var en skicklig knippsmed; hans alster ställdes ut av bruket i New York och han fick Kungl Patriotiska sällskapets medalj i guld, tredje storleken, att i gult och grönt band å bröstet bäras såsom belöning för långvarig trogen tjänst 1947.

Åt sin familj byggde han ett präktigt hus med stor trädgård vid Västra Villagatan i Hofors; rundel framför trappan – bro'n som man sa – och syrenberså för söndagskasken tillsammans med grannen Södergren. Han var med om att införa Kooperationen (Konsum) i Hofors. Denna idé hade han stött på vid besök hemma i Norra Råda. När barnbarnen kom på besök, tog han dem gärna med på en lång rundtur till fots för att stolt förevisa Hofors samhälle, som hade byggts ut alltmer under hans levnad. Han blev 87 år.

Ordföranden har ordet

Så har vi kommit in i släktfors-karsäsongen på allvar och "Vem tror du att du är" på TV är avklarat och de där gråtmilda amerikanerna håller i skrivande stund på för fullt. Det är kul att se de här programmen och helt klart så bidrar de till vår så här långt ständigt ökande medlemskader.

När jag för länge sedan började med att dokumentera min egen släktforskning hade jag en del material som jag tidigare fått av andra. På den tiden hade jag ännu inte insett värdet av att kritiskt granska källor på sådant som man fått från annat håll. Möjligheterna att kunna kontrollera var också begränsade. Under våren när vi jobbade med programserien i P4 Värmland bläddrade jag igenom en släktutredning som en av våra medlemmar hjälpt till att ta fram för ett fall vi arbetade med. Helt plötsligt fastnade ögonen på Edsgatans gård i Karlstads socken och några kända namn på mina egna anor. Kul, tänkte jag och läste lite noggrannare. Men vänta nu, det här stämmer inte! Lars Svenssons hustru ska vara Catharina Jansdotter född 1789-01-25 i Råmyren, Sunne. I det dokumentet

jag satt med nu så skulle hustrun heta Katarina Jonsdotter född 1789-12-14 i Sventorp (Svensby), Sunne. Kunde det verkligen vara så! Jodå det kunde det visst, det var inte så svårt att kontrollera källorna och konstatera det. Den första Catharina blev klassad som svagsint fattighjon och blev kvar i Råmyren medan den rätta kom till Karlstad och blev min ana. Med det här för ögonen och den knäpp på näsan jag fått inser jag att det finns ytterligare några anor som jag fått lite för lätt och som måste kollas upp.

Jag har inte skickat in några utdrag till Disbyt-basen än. Har inte hunnit med helt enkelt, det tar tid att vara ordförande. Men när jag gör det så blir det bara sådant med av mig genomgången källmaterial. Jag och 20 000 andra fick i sommar en

befogad påminnelse från DIS att vi borde skicka in utdrag från vår forskning. Det för tanken till att det faktiskt finns fel i Disbyt-basen vilket jag själv tidigare kunnat konstatera. Forskaren då i fråga hade valt fel hustru och därmed moder till en av mina anor vilket väl måste rättas till. Detta för tanken till DIS gigantiska projekt RDG, Rikstäckande Genealogisk Databas. Tanken är att skapa en databas över alla personer som levat i Sverige under all släktforskningsbar tid. Det är lätt att inse hur svårt ett sådant här projekt är att genomföra. Jag tänker då på omfattning och svårigheten att hålla bort felaktiga uppgifter. "Stolleprov" har de själva kallat det i något sammanhang och som jag förstår det är en prototyp utvecklad. Det ska verkligen bli intressant att följa det här projektet som när det är genomfört öppnar nya perspektiv för kommande tiders släktforskare. Själv är jag full av beundran över att DIS vågat ge sig på ett sådant gigantiskt projekt och jag tror att dom klarar av det.

*Göran Dour
ordförande*

Träff för daglediga

Våra dagträffar är mycket populära. Senast, måndagen den 10/11, hade 75 medlemmar tagit sig till Arkivcentrum för att lära sig mer om hur man letar i ArkivDigitals databas och nytt material som tillkommit under det senaste året. Anita Dagmarsdotter stod för genomgången. Sedan var det sedanligt eftersnack på 7:e våningen.

Åke Hörnvist

*I väntan på dagens föredrag
– ArkivDigital
Foto, Jens-Åke Nilsson*

Studieresa - Riksarkivet

Värmlands släktorskarförnings Kristinehamnsgrupp har gjort en studieresa till Riksarkivet i Stockholm. Vi var 26 personer, som med buss, startade från stationen i Kristinehamn. I Karlskoga plockade vi upp ytterligare 3 personer.

Till Stockholm anlände vi lagom till lunch och där blev vi avsläppta vid en lunchrestaurang i närheten av Riksarkivet.

Efter att ha intagit en välsmakande lunch promenerade vi över till vårt besöksobjekt. Där fick vi en grundlig guidning. Först i en "skolsal", där vår trevliga guide berättade om arkivets historia och vad som finns samlat. Sedan tog hon oss med långt ned i berget, där de förvarar 8 hyllmil med gamla handlingar. Det finns handlingar ända från 1300-talet. Där finns bl.a. privata, religiösa och fängelsearkiv.

Där nere är det konstant 17 grader och fuktluftigheten är 30 %.

När vi kom upp igen, så gick en del och lyssnade på en föreläsning om Prins Eugen och en del kollade in vad som fanns, att tillgå ovanför berget. Vi lämnade Stockholm mot Värmland efter en intressant och trevlig dag.

Gunnel Larsson

Skriv i årsboken!

Har du löst knepiga problem i din släktforskning? Har du haft nytta av mindre kända arkiv? Är du kunnig på ett speciellt område inom släktforskning eller historia?

I Släktforskarförbundets årsbok 2015 behövs bidrag som är till både nytta och nöje för släktforskaren. Texterna ska förmedla metodiska kunskaper, nya sätt att använda källor eller på andra sätt kunna ge ny kunskap till den som släktforskar.

Kontakta årsbokens redaktör Eva Johansson på e-post arsboken@genealogi.se och berätta om din idé. Sista inlämningsdag för manus är 1 januari 2015.

Mer information om hur lång din text bör vara, skrivregler för årsboken och annat nödvändigt att veta hittar du på Rötter - www.rotter.se - *Publikationer* - *Släktforskarernas årsbok*.

Släktforskarernas årsbok ges ut
av Sveriges Släktforskarförbund

Arkivens dag 2014

Arkivensdag hade i år förlagts till depån i Zakrisdal lördagen den 8 november. Temat för året var: orostider. Detta speglades bl. a. i de visningar som genomfördes under dagen. Värmlandsarkivet och Föreningsarkivet växelkörde under hela eftermiddagen med 30-minuterspass i sina respektive depåer. Efter visningarna kunde man smörja kråset med ärtsoppa under fältmässiga förhållanden.

Depån omfattar 11.000 m² och arkivvolymen uppgår till nära 2 hyllmil. Allt insprängt i berget. Anläggningen började byggas under 40-talet för att ersätta den ammunitionsfabrik, som vid krigsutbrottet, fanns i Stockholm. En uppenbart olämplig plats för en verksamhet av denna art.

Tillverkningen av ammunition bedrevs fram till 1994, då den flyttade till Bofors och 2004 övertogs lokalerna av Värmlandsarkiv.

Drygt 200 personer passade på tillfället att få en inblick i depåns lokaler och dess innehåll.

Vår monter var flitigt besökt och frågorna var många. Ett av spörsmålen var lite udda. Ett par kom fram till vårt bord och vecklade ut ett gammalt pergamentbrev med vidhängande sigill och

undrade vad det stod i brevet. För att göra en korrekt tolkning av texten erbjöds paret att ta kontakt med en representant i vår förening. Jag hoppas kunna återkomma till detta ovanliga dokument i nästa nummer.

Åke Hörnqvist

I aktion: Jens-Åke Nilsson och Lars-Göran Jansson.

I tacksamt minne

- Nedslag i en släkts seglats

Släktforskning är något som intresserar många. Vi är alltför som söker våra rötter och sökandet – numera oftare i dator än i ett fysiskt arkiv – resulterar ofta i en ohanterlig och oöverskådlig mängd namn och årtal. Ofta finns i skrivbordslådan också foton, brev och andra handlingar. Helst vill släktforskaren att materialet, resultatet av mödan, skall komma också andra till del men hur presentera det på ett ap- titligt sätt?

När Kjell Göthe, med ett förflutet som tidningsman, bl.a. på NWT, i sin bok gör ”nedslag i sin släkts seglats”, har han de allra bästa förut- sättningar att presentera släktens historia. Hans far har under många år byggt upp ett rikt släktarkiv. Författaren själv, hans bröder och andra i släkten är duktiga skribenter och tillsammans kan de verkligen göra något av materialet som väcker intresse även hos andra än de närmaste. Boken kan ge inspira- tion till andra släktforskare som är ute i samma ärende, även om inte alla har ett så rikt och intressant material att presentera.

Släkten Göthe har genom giften kommit att knytas till värmländska herrgårdar som Kyrkebyn, Borgvik, Brunsberg och fr.a. Stöpafors. Det glada livet på Stöpafors under ett par generationer är ett stycke herr- gårdshistoria av bästa värmländska märke, men där ryms också stor tragik, som i en roman, när gården går familjen ur händerna.

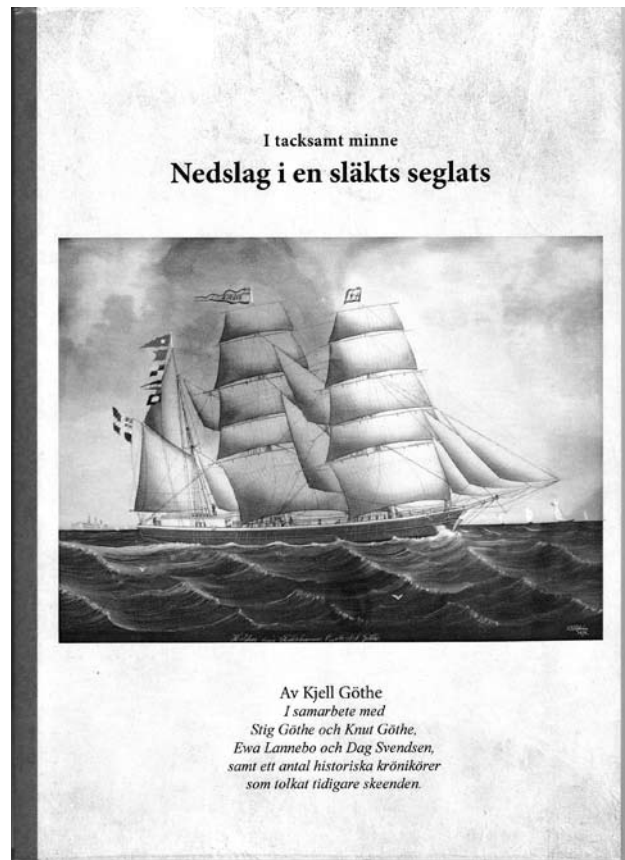
Många färgstarka personer pre- senteras i helfigur, alla inte så värmländska minsann. Mest fäster jag mig vid den kraftfulle sjö- kaptenen Isak Göthe från On- sala, som inte för inte fick till- namnet ”Göta Lejon” och gick på

de sju haven med sitt segelfartyg. I släkten finns ock- så en bokhand- lare i Stockholm och en färgerifab- rikör, som under sin gesällvand- ring hamnade i feb- ruarrevolutionens Paris 1848. Från senare tid kan vi läsa om livet på I2 i Karlstad på 1940- talet och Sanna herrgård. Och så naturligtvis släk- tens dominerande gestalt, den mäk- tige brukspatronen Anders Lyrholm. Därmed är vi fast förankrade i den värmländska bruks- kulturen.

Illustrationerna är väl valda, privata foton, tidnings- reportage och olika dokument. Skildringen är förd fram till våra dagar och säkra årtal återfinns nere på 1500-talet – även om ”lite dif- fusa rötter” sägs kunna preciseras till 1300-talet. I slutet finns en numrerad antavla, som med en an- nan grafisk utformning kunde gett bättre överskådlighet. Jag skulle också gärna sett ett personregister – om jag nu skall anmärka på något i denna inte bara för släkten Göthe mycket läsvärda bok.

Recensionen har även varit införd i Wermlandiana (red.anm.)

Eva Fredriksson

Författare: Kjell Göthe
Utgivare: minbok.nu
ISBN 978-91-87021-71-8
183 sidor

Kan beställas via
Föreningen Värmlandslitteratur
eller författaren:
kgothe@glocalnet.net

Nya medlemmar per den 10/11 2014

Två gånger per år brukar vi presentera nya medlemmar men i år gör vi ett undantag. Nu blir det tre gånger. Orsaken är den kraftiga tillströmningen av nya forskare efter släktforskarlagarna i augusti. Inte helt oväntat men mycket glädjande.

Vi hälsar alla varmt välkomna och hoppas att medlemskapet skall ge några nya uppslag i det egna forskandet.

Kerstin Dahlström	Arvika	Eija Lundquist	Karlstad	Anders Gustafsson	Kristinehamn
Inger Rådman	Edsvalla	Key Björhag Ståhl	Karlstad	Malte Svensson	Kristinehamn
Birgitta Edman	Enskede	Maria Haag	Karlstad	Annika Haraldsson	Kristinehamn
Rigmor Asplund	Eskilstuna	Lena Wanke	Karlstad	Göran Emanuelsson	Lysekil
Åke Berglund	Fors	Lennart Sjöqvist	Karlstad	Gudrun Andrén	Molkom
Ingegerd Johansson	Gnesta	Therese Lerjestam	Karlstad	Annika Backman	Molkom
Birgitta Johannesson	Gnosjö	Bertil Granberg	Karlstad	Karin Bjurbäck	Molkom
Britta Kärnström	Grums	Morgan Söderberg	Karlstad	Elsa Neem	Mölnlycke
Gunilla Sandström	Göteborg	Bernt Larsson	Karlstad	Göran Bergkvist	Norrköping
Matz Tönnerberg	Hagfors	Marianne Swahn	Karlstad	Jonas Augustsson	Ransäter
Lennart Björn	Hagfors	Anita Persson	Karlstad	Bo Lundberg	Segmon
Robert Grönberg	Halmstad	Marianne Kvarnström	Karlstad	Göran Larsson	Skoghall
Stefan Précenth	Hammarö	Tommy Karlsson	Karlstad	Lena Janson	Sundbyberg
Margareta Christiansson	Höllviksnäs	Anita Augustsson	arlstad	Ann Liljemark	Torsby
Siv Deleryd Hedström	Karlstad	Gunilla Carlsson	Karlstad	Ewy Wirdéus	Träslövsläge
Gunilla Timmerklev	Karlstad	Aage Carlsson	Karlstad	Catarina Larsson	Uppsala
Anita Eriksson	Karlstad	Kenth Thuresson	Karlstad	Gun Drape	Uppsala
Örjan Svensson	Karlstad	Ann-Charlotte Krantz	Karlstad	Ewa Kjörsvik	Vålberg
Reine Karlsson	Karlstad	Lennart Holm	Karlstad	Kerstin Hammar	Vänersnäs
Lillemor Larsson	Karlstad	Ann-Kristine Johansson	Kil	Stefan Larsen	Västerås
Lillemor Larsson	Karlstad	Olof Andersson	Kil	Birte Andersson	Årjäng
Nils-Erik Fröding	Karlstad	Matts Erik Jonsson	Knivsta	Ann-Kristin Myrman	Årsta
Margareta Aspmann	Karlstad	Marie-Louise Jonsson	Knivsta	Johnny Andersson	Örebro
Mona-Lenah Nordberg	Karlstad	Tom Linde	Kongsvinger	Inger Samzelius	Örebro
Anders Andersson	Karlstad	Gun-Britt Eriksson	Kristinehamn	Gunilla Osvaldsson	Örebro

ANOR SÖKES NR 861

Min mormors-lista innehåller 10 generationer, varav sju födda i Ekshärad. Deras män var bönder, torpare, soldater eller smeder och förstås, värmlänningar.

Jag vill så gärna komma lite längre. Vet någon vem som var mor till Sigrid Olofsdotter från Halla ?

mm mm mm mm mm	Sigrid Olofsdotter	1625-1707	Halla Ekshärad
mm mm mm mm m	Ingeborg Jonsdtr	1671	Halla
mm mm mm mm	Ingeborg Toresdtr	1701	Ö Tönnet Ekshärad
mm mm mm m	Anna Håkansdtr	1728-1767	Byn Ekshärad
mm mm mm	Ingeborg Larsdtr	1754	N Loffstrand Ekshärad
mm mm m	Anna Larsdtr	1784	N Loffstrand
mm mm	Cajsa Persdtr	1819-1891	S Skoga Ekshärad
mm m	Gunilla Olsdtr	1842-1921 N Råda,	St Tuna W län
mm	Maria Nordqvist	1869-1920 f N Ny,	d 1920 Hofors X län
m	Sigrid Sandberg	1905 f Hofors	d 1991 Hammarö S län

Jag skulle vara så tacksam för ett samtal
Moa Jonsson, tfn 054-52 56 28.

Ur andra medlemsblad

Värmlänningar

Runar 2014. 1 och 2 (Östfold Historielag)

Familien Due i Aremark av Olaus J Fangö: bl a nämns Per Gilstedt från Trankil på sid 28.

Sysslingen 2014:3 (Södra Roslagens Släktforskarförening)

Antavla för Jan Stenbeck: bl a anor från Alster, Frykerud, Kristinehamn, Lungsund, Nedre Ullerud och Segerstad.

Sysslingen 2014:4 (Södra Roslagens Släktforskarförening)

Adliga busar av Hans Kihlström: de berusade busarna sade sig vilja döda sin ståndsbroder Bengt Rosenbielke på Västbro i Bro scken.

ÖGF-Lövet nr 118 (Östgöta Genealogiska Förening)

Han (Gottlund) blev en dörröppnare

för skogsfinnarna av Maud Lindeberg. "Ny teknik" förde skogsfinnarna till Sverige av Maud Lindeberg.

Övrigt

Diskulogen nr 106 (Föreningen DIS)

Forska med Ancestry av Anna Linder. Norges roll i den svenska utvandringen av Anna Linder.

Södertälje-Probanden nr 190 (Södertälje Släktforskarförening)

Kyrktagning av Anna-Britta Magnusson. Gästgivargårdar och skjuthåll av Gunvor Lönn.

Västanbladet 2014:3 (Göteborgs-Regionens Släktforskarare)

Namn i Sverige av Ingela Martenius.

Nr 189

Anna Maria Florin var född 1757-01-18 i Timbonäs, Gräsmark. Hennes far var tullnären Olof Florin, född 1725-07-27 i Ransäter. Hans anor är tämligen väl utredda då den sidan huvudsakligen bestod av präster.

Olof Florin gifter sig med Ebba Cjristina Sjöberg 1734 i Timbonäs. Hon har en far som också var tullnär – Sven Sjöberg född 1697. Om honom har jag fått fram mycket information från hans tid i Timbonäs, framförallt från byalaget där – stort tack till dem.

Men jag har på olika sätt försökt få fram information om Sven Sjöbergs anor – födelsedata, föräldrar, födelseplats etc. bland annat från Landtullens personella berättelser, men inte lyckats finna något. Jag misstänker dock att han kom från Göteborg eftersom hans fru Maria Roderström med stor sannolikhet var från en borgarsläkt där. Jag har funnit en relativt stor släkt Roderström i Göteborg men inte någon annan stans i Sverige.

Tyvärr förstördes kyrkböckerna vid en brand i Domkyrkan i Göteborg 1761. Det gör att jag inte heller kan säkerställa Maria Roderströms härkomst, även om Göteborg verkar vara mest sannolikt.

Jag är tacksam för alla upplysningar som kan leda mig fram till och säkerställa Sjöbergs respektive Roderströms härkomst.

Skulle dessutom någon känna till vart de två utomäktenskapliga barnen som Sven Sjöberg hade med Lisbeta Månsdotter tagit vägen, så vore det extra trevligt. (Se tidigare artikel).

Bo Isaksson
bo.isaksson@gmail.com

Värmlänningar och smålänningar

saxatur *Släktposten 2014:1* (Nässjöbygdens Genealogiska Förening)

Detta är titeln på en bok som skrivits av Ingrid Petersson och Gertrud Lindberg, båda från Lund. Ingrids farfar har sina anor i Grava, Lekvattnet, Grums och Östmark. I boken ingår familjebeskrivningar kompletterade med bl a bouppteckningar och kartor i färgtryck Boken sägs kunna införskaffas för en billig penning genom att man kontaktar författarna:

- ingrid.s.petersson@telia.com

- gertrud.lindberg@telia.com

Motioner till årsmötet

Föreningens årsmöte kommer att hållas lördagen den 28 mars. Vi vill med denna korta notis göra medlemmarna uppmärksamma på möjligheten att påverka föreningens arbete genom att föreslå motioner till årsmötet.

Kontakta vår ordförande senast den 15 januari: gd@dour.se

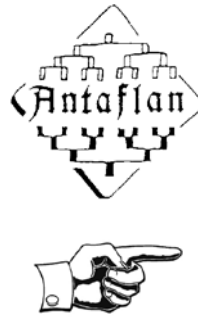
Antavla nr 189	Upprättad för Anna Maria Florin, f 18/1 1757 i Timbonäs, Gräsmark (S)				Orter i (S) län om inte annat anges	
Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V		
Nr 2-3 (1)	Nr 4-7	Nr 8-15	Nr 16-31	Nr 32-63		
Nr 2, <u>fär</u>	Florin	Flognaeus, Olavus A. Komminister f 1618, Köla	Knutsson, Anders. Bonde i V Fågelvik			
Florin	Johan	d 17/2 1699, Ekshärad				
Olof	Komminister f 11/8 1679	8	Olofsdotter, Elin			
Tullnär	N Råda					
f 27/7 1725	d 5/12 1760	Petraea, Katarina f 1647, Filipstad	Petraeus, Zackarias Olavi. Komminister 1607, Filipstad - 1/1 1690, Filipstad	Petraeus, Olavus Eskilli. Kyrkoherde		
Ransäter	Ransäter	d 1711, Ransäter	Fernell, Barbro Jonsdotter	Catharina		
d 13/1 1790	4	9	1626, Filipstad - 19/9 1697, Filipstad	Persson, Jan		
Karlstad	Ågren	Ågren, Johannes Elavi. Komminister f 1664, Karlstad		Olofsdotter, Elin		
g 14/12 1756	Anna Maria	d 1730, Filipstad	Ågren, Elof Håkansson			
Gräsmark	f 1696	10	Nilsdotter, Britta			
Nr 1, <u>ansökare</u>						
Florin	Fryksände	Rudenia, Christina f 5/7 1672, Lysvik	Rudenius, Haq. Thorstani. Komminister 1613, St Kil - 19/6 1697, Lysvik	Bengtsson, Torsten		
Anna Maria	d 1/7 1730	d 10/10 1729, Filipstad	Falk, Kristina			
f 18/1 1757	Ransäter	5	11 d 2/6 1700, Lysvik			
Gräsmark, Timbonäs						
d 24/2 1828	Sjöberg					
Östmark	Sven	12				
g 29/12 1782	Tullnär					
Östmark	f 1697					
Bönström	(Göteborg(O))					
Christoffer	d 12/2 1750					
f 31/5 1762, Blomskog	Gräsmark, Timbonäs	6				
Nr 3, <u>mor</u>						
Sjöberg	Roderström	Roderström, Arvid. Gårdsfogde				
Ebba Christina	Maria	d 19/9 1720, Göteborg dkfs(O)				
f 1734	f 1694	14				
Gräsmark, Timbonäs	Göteborg(O)	Beckman, Kerstin				
d 20/4 1809	d 18/11 1700	d 8/2 1721, Göteborg dkfs(O)				
Karlstad	Gräsmark, Timbonäs	7				
13/9 2014						

Böcker om Gåsborn

Folk och gårdar i Gåsborn	300 kr
Gustavsström med omgivningar	330 kr
Långbansände, Franstorp, Lövnäset	300 kr
Älvsjöhyttan med omgivningar	300 kr
Örling under 1900-talet	200 kr
Gåsborns socken av Nils Helger	350 kr

Böckerna levereras i postpåse (ca 70 kr)

Böcker kan rekvireras från:
bo.eriksson5@telia.com
eller 0590-151 49

Nr 190

Min farfar Johan Ludvig föddes i Norra Viken, även kallad Vennerviken, Sunne kommun 18801002. Efter giftermål 1910 flyttade han 1915 till gården "Där väst" i Västansjö, som han köpte av sin kusin Johan Nilsson.

Där bodde han till sin död 1959.

Anorna är koncentrerade till Sunne socken, med några få utvikningar till grannsocknar.

Thore Jansson
070-190 45 93

thore@futureconsulting.se

Outtagna vinster - mässkatalogen

Om du har någon av nedanstående vinstlotter, bör du höra av dig till föreningens ordf. senast den 31/12 2014. Göran Dour, gd@dour.se. De vinster som kvarstår uttagna efter årsskiftet tillfaller föreningen.

Vinst på lottnummer	Vinst nr	Vinst	Skänkt av	Värde
1361	3	Akvarell	Värmlands Släktforskarförening	3000
1690	6	Värdebevis på bilhyra	MABI	1950
133	12	1 års abonnemang	EmiWeb	500
1186	13	Dödboken 6	Sveriges Släktforskarförbund	500
894	14	Dödboken 6	Sveriges Släktforskarförbund	500
1386	15	Dödboken 6	Sveriges Släktforskarförbund	500
1922	16	Dödboken 6	Sveriges Släktforskarförbund	500
1516	17	Dödboken 6	Sveriges Släktforskarförbund	500
967	18	Värmlands Kyrkboksregister 3	Värmlands Släktforskarförening	400
1401	22	Bokpaket Peter Olausson	Arkivcentrum Värmland	350
285	24	1 månad abonnemang World Deluxe	Ancestry	295
516	25	1 månad abonnemang World Deluxe	Ancestry	295
818	29	Boken Smedforska	Sveriges Släktforskarförbund	255
1395	30	Boken Smedforska	Sveriges Släktforskarförbund	255
1693	31	Boken Smedforska	Sveriges Släktforskarförbund	255
1016	34	1 månad abonnemang	SVAR	245
1064	36	Boken Vägen till dina rötter	Sveriges Släktforskarförbund	240
1177	38	Boken Vägen till dina rötter	Sveriges Släktforskarförbund	240
1440	41	1 års medlemskap	Värmlands Släktforskarförening	150
217	46	1 månad abonnemang Sverige	Ancestry	135
1820	48	Boken Majken och Melker	Karlstads Bibliotek	120
1671	49	Boken Majken och Melker	Karlstads Bibliotek	120
950	50	Boken Majken och Melker	Karlstads Bibliotek	120
1572	56	Värmländska antavlor 1-150 CD	Värmlands Släktforskarförening	100
1124	60	Dalslands/Värmlands ortregister CD	Värmlands Släktforskarförening	100
1600	61	Dalslands/Värmlands ortregister CD	Värmlands Släktforskarförening	100

Upprättad för hemmansägare Johan Jansson, f. 2/10 1880 i N Viken, Sunne(S)						ff (4) t. Thore Jansson. Orter i (S) län om inte annat anges		
Antavla nr 190	Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V			
Nr 2-3 (1)	Nr 4-7	Nr 8-15	Nr 16-31	Nr 32-63				
Nr 2, far Olsson Jan Hemmansägare f 18/4 1838 Sunne, Bräcka d 12/5 1914 Sunne, Viken N g 14/1 1864 Sunne	Person Olof f 29/10 1812 Sunne, Bråsstorp d 3/3 1868 Sunne, Bräcka g 15/11 1835, Sunne	Mattsson, Per f 9/6 1770, Sunne, Gettjärn d 2/4 1822, Sunne, Bråsstorp g 6/12 1803, Sunne Olsson, Kerstin f 1/8 1777, Sunne, Backetorp d 17/2 1816, Sunne, Bråsstorp	8 12/1 1746, Sunne - 20/5 1822, Sunne Larsson, Olof f 29/8 1745, Sunne, Backetorp Olsson, Carin 9 f 1749, Sunne, Backetorp	Persson, Matts 1739, Sunne, Getnäs - 3/5 1807, Sunne Olsson, Karin 12/1 1746, Sunne - 20/5 1822, Sunne Börjesson, Lars 1719, Sunne, Backetorp - 13/4 1780, Sunne	Björnsson, Per Persdotter, Karin Halvardsson, Olof Arvidsdotter, Marit f 1715, Sunne, Backetorp			
	Persdotter Kerstin f 1/6 1814 Sunne, Bräcka d 14/8 1843 Sunne, Bräcka	Ersson, Per f 20/10 1779, Sunne, Bräcka d 23/10 1842, Sunne, Bräcka g 26/12 1808, Sunne Bengtsdotter, Karin f 5/9 1775, Sunne, Skågeberg d 29/12 1849, Sunne, Bräcka	10 1754, Sunne, Hökhult - 2/11 1799, Sunne Nilsson, Bengt 14/12 1752, Sunne - 13/1 1821, Sunne Persdotter, Kerstin 15/4 1751, Sunne - 1-3 1824, Sunne	Holm, Erik Jönsson. Soldat 1754 - 23/11 1833, Sunne, Bräcka Persdotter, Brita 1754, Sunne, Hökhult - 2/11 1799, Sunne	Ersson, Jöns Ersdotter, Kerstin	1727 - 1791, Sunne, Bräcka 1732 - 1805, Sunne, Bräcka		
	Nr 1, ansökare Jansson Johan Ludvig Hemmansägare f 2/10 1880 Sunne, Viken N d 18/12 1959 Sunne, Västansjö g 14/5 1910 Sunne	5 Persson Jan Hemmansägare f 5/1 1821 V Ämtervik d >24/4 1864 (Amerika) g 20/4 1840, Sunne	Pettersson, Per. Häradsmare f 6/9 1777, Sunne, Viken N d 12/6 1855 i Sunne, Viken N g 26/12 1800, Sunne Jansdotter, Kerstin f 12/9 1779, V Ämtervik, Ingeby d 11/5 1864, Sunne, Viken N	11 Halvardsson, Petter 1756, Sunne - 18/4 1825, V Ämtervik Jönsdotter, Ingeborg f 1748 Slafman, Jan Larsson Olofsdotter, Karin 13	Andersson, Per Jonsdotter, Karin Blomström, Halvard. Smed Olsson, Anna f 1718 f 1718	1725 - 29/9 1773, Sunne, Skågeberg 1725, Sunne, Askersby - 1795		
	Nr 3, mor Jansdotter Kristina f 24/3 1890, Sunne	6 Olofsdotter Stina f 7/11 1821 Gräsmark, Granbäck d 26/12 1854 Sunne, Viken N	Ersson, Olof f 4/1 1791, Gräsmark, Granbäck d 5/9 1852, Gräsmark, Granbäck Jonsdotter, Annika f 1795, Gräsmark, Granbäck d 2/10 1843, Gräsmark, Granbäck	14 Ersson, Erik 1764, Gräsmark - 12/12 1821, Gräsmark Olsson, Kerstin 1765, Gräsmark - 5/10 1834, Gräsmark	Månsson, Olof Håkansdotter, Karin			
	16/8 2014		7	15				

Vinterns/vårens program 2014/15

Arvika

Forskarjour på biblioteket den tredje tisdagen i varje månad, januari till maj kl 15 00 till 19 00.

Måndag 12 jan kl 17 00 Aktuellt för våren. Diskussioner, frågor mm.

Måndag 2 feb kl 17 00 Program meddelas senare

Måndag 2 mars kl 17 00 Program meddelas senare

Lördag 21 mars kl 10 00 Släktforskningens dag

Måndag 13 april kl 17 00 Folkbokföring på 1900-talet

Måndag 4 maj kl 17 00 Eda glasbruk

Filipstad

Forskarjour på biblioteket den andra onsdagen och den sista lördagen i varje månad med start den 14 jan. På onsdagarna är jourtiden 16 00 – 18 00 och på lördagarna 11 00 – 13 00.

Tisdag 20 jan kl 15 00 Jenny Karlsson informerar om kommunens arkiv. FH sal 322

Tisdag 17 feb kl 15 00 Min kusinträff. Stig Lundström berättar. FH sal 322

Lördag 21 mars kl 11 00 Prova på släktforskning gratis. Biblioteket

Grums

Tisdag 17 feb kl 18 30 Vad döljer sig i Grums hembygdsarkiv. Berith Sande berättar.

Tisdag 17 mars kl 18 30 Gerhard Kaukerat berättar om öden han funnit i domböcker från 1700-talet i Filipstad och Färnebo.

Tisdag 21 april kl 18 30 Morden i Munkhyttan 1928. Bo Källström berättar.

Föreläsningslokal Grums bibliotek, 2:a våningen

Karlstad

Alla aktiviteter sker på Arkivcentrum, Almqvistsalen, vån. 7.

Forskarjour på Arkivcentrum varje torsdag kl 16 00 – 19 00 under perioden 8/1 – 7/5.

Torsdag 22 jan kl 18 30 Historiska kartor, Morgan Nyberg

Måndag 9 feb kl 14 00 Karlstad då och nu, Lennart Fernqvist visar bilder

Torsdag 5 mars kl 18 30 Vägen till Huldas hemlighet, Birgitta Renström Linde

Torsdag 9 april kl 18 30 Mina skogfinska rötter, Bjarne Persson

Kristinehamn

Forskarjour på biblioteket den andra tisdagen i varje månad kl 14 00 – 17 00, perioden jan.- maj.

Tisdag 27 jan kl 19 00 Föreläsare och ämnen är klara,

Tisdag 17 feb kl 14 00 men ordningsföljden

Tisdag 24 feb kl 19 00 är ännu inte fastställd

Lördag 21 mars kl 11 00 Släktforskningens dag, Kristinehamn samt Bäckhammar alt. Björneborg

Tisdag 24 mars kl 19 00 Program meddelas senare

Platsen för föreläsningarna är hörsalen på biblioteket

Säffle

Måndag 26 jan kl 19 00 Informations- och diskussionskväll

Måndag 23 feb kl 19 00 Värmlänningarnas arbetsvandringar till Norge och Norrland

Lördag 21 mars kl 10 00 Släktforskningens dag. Forskarhjälp

Måndag 27 april kl 19 00 Seder och bruk kring dop, bröllop och begravningar

Måndag 25 maj kl 19 00 Domböcker, mantalslängder och bouppteckningar

Om inte annat meddelas, träffas vi på biblioteket.

Sunne

Forskarjour på biblioteket lördagar 10/1, 7/2, 7/3, 21/3 (Släktforskningens dag), 4/4 och 2/5 kl 11-14 samt torsdagar 22/1, 19/2, 16/4 och 21/5 kl 13-17